

ROV

MAGAZINE

september 2011 nr. 3

Uitgave van het Regionaal Ondersteuningsbureau Verkeersveiligheid Zuid-Holland

➤ **Natuurlijk Sturen:
Veilig, met oog voor de historie**

➤ **Ongevallencijfers 2010**

➤ **Tweets en Zapservice op
ROV Infodagen**

Adviseert
Hebt u iets te vragen? Stuur
vraag via rovinfolijst@zvh.nl

Ontwikkelt
Diverse programma's binnen
en buiten het onderwijs.
Zie www.schoonopgeeft.nl
www.totallytraffic.nl

Het ROV Magazine is een kwartaaluitgave van het ROV-ZH, Regionaal Ondersteuningsbureau Verkeersveiligheid Zuid Holland

Redactie:

Ada Aalbrecht
Coby Nypels

Eindredactie:

ROV-ZH

Redactieadres:

ROV Magazine
t.a.v. Ada Aalbrecht
Engelandlaan 172
2711 DW Zoetermeer
tel. 079 - 330 06 00
ac.aalbrecht@pzh.nl

Website:

www.rovzh.nl

Vormgeving:

Studio Markant, Delft

Druk:

Van Deventer Drukkerij

@rovzuidholland
@schoolopseef

Groep "Verkeersveiligheid Zuid-Holland"

Bij de voorpagina

Technische hoogstandjes, getwitter, zapservice en een gesprekscarousel. De Infodagen die het ROV-ZH organiseerde waren intensief, inspannend maar vooral geslaagd door de grote betrokkenheid van de deelnemers. Lees ook het artikel op pagina 8.

- 3** Voorwoord
Het verkeer als 'lerende omgeving'
- 4** Ongevallencijfers 2010 in Zuid-Holland
- 6** In memoriam Aad van Velden
- 6** Award voor Trammenland
- 7** Maak kennis met...
Kees van Velzen, voorzitter RPV Holland Rijnland:
We blijven inzetten op gedragsbeïnvloeding

- 8** Innovatie centraal op Infodagen ROV-ZH
Nieuwe mogelijkheden bieden nieuwe kansen

- 10** Drukke visite bij politie Zuid-Holland Zuid
Geslaagde open dag verkeersunit
- 11** De Labelteller telt door...
- 11** De Verkeerskalender 2011-2012
- 12** Aan de slag met plattelandswegen tijdens de Innovatiedagen
Over heulen, heggen en hovelingen

- 14** Fietsinformatiedag in Alphen
Fietsersbond helpt ouderen weer in het zadel

- 16** Campagnenieuws

Het verkeer als 'lerende omgeving'

De mailbox is overvol, de telefoons rinkelen per dag weer vele keren, materialen worden aangevraagd en afgeleverd en de druk op de agenda's neemt almaar toe. De vakantieperiode is dus echt weer voorbij.

Het was best even lekker om niet met verkeersveiligheid bezig te zijn. De geest verzetten in een andere omgeving, een goed boek en tijd om eens op je gemak uitgebreid de krant te lezen.

Ik bracht mijn vakantie door op het water. Met onze boot maakten we een heerlijke tocht over de Hollandse plassen, de Randmeren met de aanliggende leuke havenplaatsjes en via de Vecht, Vinkeveen, Heinoomsvaart en Nieuwkoopse Plassen weer terug naar de thuishaven in Boskoop.

Tijdens deze ontspannen tijd heb ik toch ook diverse keren mijn gedachten laten gaan over de ontwikkelingen op de weg, over de verkeersveiligheid en over de organisaties die samen met ons als ROV-ZH proberen elke keer weer die mens in het verkeer zo veilig mogelijk door het verkeer te laten gaan om hem/haar weer gezond en op tijd thuis te laten komen.

Wat gaan de bezuinigingen zowel in menskracht als financieel voor ons allen betekenen, welke inzetten kunnen we wel of niet blijven doen en ondersteunen, waar houdt ons werk op en welk resultaat willen we dan bereikt hebben? Waar mogen en kunnen we een beroep doen op de eigen verantwoordelijkheid van de weggebruiker, groot of klein, lopend of rijdend, oud of jong. Want om dat *kunnen* gaat het nog steeds als we over het loslaten in het verkeer spreken. Bij *kunnen* horen kennis en vaardigheden die aangeleerd moeten worden, waarbij uiteraard ook aandacht moet zijn om het *willen* te stimuleren om die kennis en vaardigheden ook daadwerkelijk in de praktijk te brengen. De basis hiervoor is naar mijn mening gelegen in de *lerende omgeving* die aan de (potentiële) weggebruikers kan worden aangeboden. Door deze zo goed mogelijk in te richten om hen de benodigde kennis en vaardigheden en de bijbehorende juiste houding aan te leren en ook te laten bijhouden, kan het gewenste doel – zo weinig mogelijk slachtoffers en zo min mogelijk (maatschappelijke) schade - gehaald worden. De bezuinigingen en veranderingen zullen ons de komende tijd dan ook blijven dwingen om kritisch naar ons werk te kijken en te blijven zoeken naar de meest efficiënte en effectieve werkwijzen.

Een uitdaging die we zeker samen met onze partners zullen aangaan.

Hans Vergeer
Hoofd ROV-ZH

Ongevallencijfers 2010

in Zuid-Holland (vervolg op artikel vorige uitgave)

door Margreet Müller

In het juninummer konden alleen de ongevallencijfers met betrekking tot verkeersdoden en ongevallen met dodelijke afloop per regiegebied worden vermeld. Thans zijn alle verkeersongevallencijfers beschikbaar gekomen.*

Uit de cijfers – gebaseerd op door de politie geregistreerde aantallen – bleek, zoals in het vorige nummer van dit Magazine werd vermeld, dat in 2010 het aantal verkeersdoden in Zuid-Holland is gedaald. Hetzelfde lijkt nu ook het geval te zijn met de ziekenhuisgewonden.

Deze cijfers zijn gebaseerd op de door de politie geregistreerde ziekenhuisgewonden. Een aanpassing aan de MAIS 2 toets (ernstige verkeersgewonden, zie ROV Magazine 2010, nr.4) heeft nog niet plaatsgevonden. De daling van het aantal ziekenhuisgewonden in de drie regiegebieden is zeer substantieel. Op de oorzaken daarvan zullen we later dit jaar terugkomen. Een belangrijke reden is onder meer dat door gewijzigde aanwijzing bij de politie, met ingang van 1-1-2010 alleen van de PV-waardige ongevallen (ongevallen waarvoor procesverbaal opgemaakt dient te worden) de ongevalgegevens door politie geleverd worden.

Ziekenhuisgewonden in Zuid-Holland

In totaal is het aantal ziekenhuisgewonden in 2010 gedaald met 374! De daling van het aantal ziekenhuisgewonden is ingezet in 2009, maar ook toen waren er sterke twijfels over de juistheid daarvan (zie ook ROV magazine 2010, nr. 2).

Ziekenhuisgewonden	2006	2007	2008	2009	2010
Stadsgewest Haaglanden	274	298	333	334	227
Stadsregio Rotterdam	364	390	406	453	368
Regio Zuid Holland-OV	728	732	771	487	305
Totaal	1366	1420	1510	1274	900

In Zuid-Holland is in 2010 het aantal verkeersdoden in alle regiegebieden gedaald. Bij de stadsregio Rotterdam is deze daling, met 22 verkeersdoden, het grootst. In het Stadsgewest Haaglanden en het regiegebied provincie Zuid-Holland, is er sprake van een geringere daling van het aantal verkeersdoden, respectievelijk 1 en 5.

In totaal is het aantal dodelijke slachtoffers in de drie regiegebieden, gebaseerd op de door de politie geregistreerde aantallen, gedaald met 28. De verdeling van

deze cijfers, die gebaseerd zijn op door de politie geregistreerde aantallen, over de drie regiegebieden is als volgt:

Verkeersdoden	2006	2007	2008	2009	2010
Stadsgewest Haaglanden	28	25	20	22	21
Stadsregio Rotterdam	45	30	27	42	20
Regiegebied Provincie Zuid Holland	38	45	37	38	33
Totaal	111	100	84	102	74

Het aantal verkeersdoden afgezet tegen het aantal ongevallen met dodelijke afloop, geeft in de provincie Zuid-Holland het volgende beeld. Hieruit is o.a. op te maken dat 66 ongevallen, 74 verkeersdoden tot gevolg hebben gehad.

Ongevallen met dodelijke afloop	2006	2007	2008	2009	2010
Stadsgewest Haaglanden	25	25	20	21	21
Stadsregio Rotterdam	44	30	26	37	18
Regiegebied Provincie Zuid-Holland	37	43	35	35	27
Totaal	106	98	81	93	66

Regionale Projectgroep Verkeersveiligheid

Een verdeling van het aantal verkeersdoden in het regiegebied provincie Zuid-Holland (RPZH) over de Regionale Projectgroepen Verkeersveiligheid (RPV) geeft het volgende beeld:

RPV's	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Holland Rijnland	5	6	10	7	8	2
Hoeksche Waard	3	2	4	4	0	2
Rijnstreek*	6	5	2	3	1	2
Goeree-Overflakkee	12	2	5	3	2	6
Alblasserwaard						
Vijfheerenlanden	8	3	8	2	10	5
Midden Holland	6	5	8	14	9	8
Drechtsteden	5	15	8	4	8	8
Totaal RPZH	45	38	45	37	38	33

* Alle ongevallencijfers zijn te raadplegen in ViaStat-Online.

** De RPV Rijnstreek is pas op 21 april 2011 samengevoegd met de RPV Holland Rijnland!

Vooral in de RPV's Holland Rijnland (-6) en de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (-5) is sprake van een sterke daling van het aantal verkeersdoden. Een stijging is o.a. te zien in de Hoeksche Waard (+2) en op Goeree Overflakkee (+4).

Verkeersdoden uitgesplitst naar vervoerwijze en leeftijd

Wanneer we het aantal verkeersdoden in de provincie-Zuid-Holland uitsplitsen naar vervoerwijze, zien we onder andere dat de daling bij bijna alle vervoerwijzen is te zien. Uitzondering hierop is de vervoerwijze bromfiets+ (de + staat voor bromfiets, snorfiets en brommobiel), waar het aantal dodelijke verkeersslachtoffers gestegen is met 1. De daling die bij deze vervoerwijze sinds 2007 was ingezet, heeft dus in 2010 geen vervolg. De grootste daling van het aantal verkeersdoden is te zien bij de vervoerwijzen personenauto, motor en voetganger, resp. 12, 5, 8.

Vervoerwijze	2006	2007	2008	2009	2010
Personenauto	47	34	25	36	24
Bestelauto	2	2	5	1	1
Vrachtauto	2	1	1	2	0
Motor	6	7	11	14	9
Overige voertuigen	1	1	0	0	0
Bromfiets +	6	14	12	9	10
Fiets	32	18	20	22	21
Voetganger	15	23	10	17	9
Vast/los object	0	0	0	1	0
Totaal	111	100	84	102	74

Leeftijd

In 2010 is het aantal verkeersdoden in Zuid-Holland in praktisch alle leeftijdsklassen gedaald. Een uitzondering hierop is de leeftijdsklasse 16 t/m 17, waarin het aantal doden gestegen is met 1. De grootste daling is te zien in de leeftijdsklassen 18 t/m 24 (-18).

In de leeftijdsklassen 25 t/m 59 en 60 jaar en ouder daalde het aantal verkeersdoden met 4.

Leeftijd (PVE)	2006	2007	2008	2009	2010
0 t/m 3 jaar	0	1	0	1	1
4 t/m 11 jaar	2	6	1	2	1
12 t/m 15 jaar	8	4	3	4	2
16 t/m 17 jaar	5	4	4	3	4
18 t/m 24 jaar	14	17	13	22	4
25 t/m 59 jaar	51	39	44	38	34
60 jaar en ouder	31	29	19	32	28
Totaal	111	100	84	102	74

Vervoerwijze en leeftijd

Het aantal verkeersdoden uitgesplitst naar leeftijdsklasse, afgezet tegen de vervoerwijzen in 2010 laat onder andere zien dat de daling van het aantal verkeersdoden in de leeftijdsklasse 60 jaar en ouder het grootst is bij de vervoerwijze voetganger (-4).

Bij leeftijdsklassen 18 t/m 24 jaar en 25 t/m 59 jaar is de daling het grootst bij de vervoerwijze personenauto (-7 en -5). Bij de eerstgenoemde leeftijdsklasse zijn ook grote afnames van de verkeersdoden te zien bij de vervoerwijzen motor en bromfiets (-5 en -4).

Uit de cijfers blijkt voorts dat de hoge aantallen verkeersdoden bij de vervoerwijzen personenauto vooral in de leeftijdsklasse van 25 t/m 59 jaar vallen; bij de vervoerwijze fiets vooral in de leeftijdsklasse van 60 jaar en ouder, en bij de vervoerwijze motor, in de leeftijdsklasse 25 t/m 59 jaar.

Ten slotte

In het voorgaande worden de verschillende aantallen verkeersdoden tegen elkaar afgezet, wordt vervolgens ergens een 'grens' gelegd en over bijvoorbeeld hoge stijgingen en geringe dalingen van aantallen verkeersdoden gesproken. Een dergelijke grens is natuurlijk discutabel. Want iedere verkeersdode is er één te veel! Dat moge duidelijk zijn.

Wat wel aldus wordt bereikt is dat een beeld verkregen wordt van de ongefallen en de aantallen verkeersdoden, dus van de verkeers(on)veiligheid in Zuid-Holland en bijvoorbeeld voor welke verkeersdeelnemers extra bescherming nodig is.

Verdere analyse zal duidelijk moeten maken wat de oorzaken zijn geweest, waar de ongefallen plaats hebben gevonden en welke acties/maatregelen (gedrags- en inframaatregelen) daarop ondernomen zouden kunnen worden. Ook hoe deze ingebed moeten worden in het verkeersveiligheidsbeleid en het daaraan ten grondslag liggende verkeersveiligheidsprofiel.

Voor meer informatie over ongevallencijfers uitgesplitst naar onder andere snelheid, wegbeheerder en regio kunt u surfen naar de rubrieken 'Monitoring en Analyse' en 'Uw regio' op de ROV-ZH-site www.rovzuidholland.nl. Voor lokale cijfers kunt u terecht bij het de verkeerscoördinator van uw gemeente. Op de site treft u tevens de vorige nummers van het ROV Magazine aan. U kunt natuurlijk ook contact opnemen met het infopunt van het ROV-ZH, 079-3300601

leeftijd-/vervoerwijze	Personen -auto	Bestelauto	Vrachtauto	Motor	Bromfiets +	Fiets	Voetganger	Vast/los object
0 t/m 3 jr.	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0)	0 (1)	0 (0)
4 t/m 11 jr.	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (2)	0 (0)	0 (0)
12 t/m 15 jr.	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (2)	0 (2)	0 (0)
16 t/m 17 jr.	1 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (0)	1 (0)	0 (2)	0 (0)
18 t/m 24 jr.	2 (9)	0 (0)	0 (0)	0 (5)	0 (4)	2 (3)	0 (1)	0 (0)
25 t/m 59 jr.	14 (19)	0 (0)	0 (1)	9 (9)	3 (1)	4 (5)	4 (2)	0 (1)
60 jr. en ouder	7 (7)	1 (1)	0 (1)	0 (0)	5 (4)	10 (10)	5 (9)	0 (0)
Totaal	24 (36)	1 (1)	0 (2)	9 (14)	10 (9)	21 (22)	9 (17)	0 (1)

De cijfers tussen haakjes zijn de aantallen van 2009

In memoriam Aad van Velden

Eind juni kregen wij het droevige bericht dat op vrijdag 24 juni 2011, tijdens zijn vakantie in Noorwegen, Aad van Velden is overleden.

Aad was al een tijd ernstig ziek en maakte zijn grote wens waar om samen met zijn vrouw en enkele familieleden een cruise naar de Noordkaap te maken. Tijdens deze reis verslechterde zijn gezondheid zeer snel, waardoor hij moest worden overgebracht naar een ziekenhuis in Molde in Noorwegen. Daar overleed hij op 24 juni.

Wij kennen Aad als een zeer enthousiaste, positieve, betrokken en gedreven man. Al vanaf de beginperiode zette hij zich, in het team van het toenmalige POV Zuid-

Holland, in voor de verkeersveiligheid in de provincie. Werken met mensen was zijn passie en hij was dan ook een inspiratiebron voor velen, zowel in zijn werk als in zijn persoonlijke omgeving.

Ook in de ROV-ZH organisatie was Aad steeds actief bezig met verkeersveiligheid. Hij was lid van de programmagroep Handhaving en ook vanuit de provincie Zuid-Holland, dienst Beheer Infrastructuur, was hij betrokken bij vele verkeersveiligheidsactiviteiten die gezamenlijk werden ingezet.

Wij bewaren aan Aad goede herinneringen en we zullen hem zeker nog regelmatig missen.

Hans Vergeer
Hoofd ROV-ZH

Award voor **Trammenland**

door Ada Aalbrecht

Het Haaglandse digitale verkeerseducatieproduct *Trammenland* is in Berlijn in de prijzen gevallen. Het gaat om de (Europese) *Comenius Edu Media Award*, een jaarlijkse onderscheiding voor innovatieve educatieve producten.

Voor de prijs, die wordt uitgereikt door het Duitse genootschap voor Pedagogiek en Informatie (GPI), worden vanuit Nederland jaarlijks twaalf tot vijftien producties ingestuurd.

Trammenland is ontwikkeld in opdracht van het

Stadsgewest Haaglanden in samenwerking met de HTM en het ROV-ZH om jongeren bewust te maken van de risico's rond trams in het verkeer. Maker van het product is Podium BV uit Utrecht.

De module wordt via internet (www.trammenland.nl) gratis beschikbaar gesteld en is bedoeld voor de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs en de brugklas van het voortgezet onderwijs.

De module past in SCHOOL op SEEF en in TotallyTraffic.

Kees van Velzen, voorzitter RPV Holland Rijnland:

We blijven inzetten op gedragsbeïnvloeding

Op 21 april 2011 ging in het stadhuis van Nieuwkoop de Regionale Projectgroep Verkeersveiligheid Holland Rijnland van start. De nieuwe RPV beslaat een omvangrijk gebied en bestaat uit de gemeenten: Zoeterwoude, Leiden Leiderdorp, Katwijk, Oegstgeest, Noordwijk, Lisse, Hillegom, Noordwijkerhout, Voorschoten, Teylingen, Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop, Kaag en Braassem en Rijnwoude.

Voorzitter van de RPV is Kees van Velzen, die tevens wethouder is in Alphen aan den Rijn.

We legden de heer Van Velzen (CDA) enkele vragen voor, niet om 'zijn nieren te proeven', maar om onze lezers kennis te laten maken met een bestuurder die het in zich heeft de verkeersveiligheid in zijn regio op een hoger plan te brengen.

Wat zijn uw eigen ervaringen op het gebied van verkeers(on)veiligheid? Wat is uw drive?

'Ik heb verkeersveiligheid hoog in het vaandel staan. Zo ga ik mij de komende tijd inzetten voor het verbeteren van de verkeersveiligheid op plekken waar relatief veel ongevallen gebeuren. Eén daarvan is de rotonde op de Laan der Continenten. Doordat hier een fietspad direct langs de rijbaan ligt is er onvoldoende zicht voor automobilisten op fietsers, waardoor bij het afslaan aanrijdingen plaatsvinden.'

Holland Rijnland is een nieuwe grote regio en een zeer gevarieerd gebied qua verkeers- en vervoersproblematiek. De RPV-activiteiten zijn met name gericht op gedragsbeïnvloeding, een onderwerp waarvan de effectiviteit lastig te meten is. Hoe denkt u dit voor de weggebruikers noodzakelijke 'product' op de politiek/bestuurlijke agenda te zetten en te houden?

'Educatie is belangrijk, daar blijven wij onze aandacht op richten. Niet voor niets wordt gezegd 'jong geleerd, oud gedaan'. Gelukkig is iedereen daarvan doordrongen. In Alphen aan den Rijn heeft de raad zelfs besloten niet te bezuinigen op verkeerseducatie. Vanwege de demografische ontwikkelingen, zoals de vergrijzing, moeten wij ons ook richten op ouderen. In de Alphense regio organiseren we gezamenlijk met de buurgemeenten de zogenaamde BROEM-ritten, speciaal voor 50+ ers. De deelname is groot. Zo kun je ook meten of iets zinvol is.'

Wat is uw eerste indruk als het gaat om verkeersveiligheid in de regio?

'Er wordt veel gedaan om de verkeersveiligheid te verbeteren, zoals de aanleg van 30 km-zones, vrijliggende

'Verkeersgedrag is meer dan een momentopname bij een flitspaal.'

busbanen en dergelijke. Desondanks kunnen we niet voorkomen dat er ongelukken gebeuren. Dit heeft alles te maken met het gedrag van de weggebruikers. Mij is gebleken dat bij klachten over te hard rijden het vrijwel altijd de bewoners uit de wijk zelf zijn. Daarom is het belangrijk ons te blijven richten op gedragsbeïnvloeding. Daar is nog winst te behalen.'

Hoe ziet u uw rol als RPV-voorzitter in het complexe werkveld met wegbeheerders, handhavers, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven etc.?

'Ik geef graag ruimte voor debat, waarbij men luistert naar elkaars standpunten. Ik zie het als mijn taak als voorzitter om vervolgens conclusies te trekken en concrete afspraken over het vervolg te maken, dus wie doet wat en wanneer.'

Heeft u specifieke waarden, onderwerpen, gebieden, doelgroepen waarvoor u zich met name sterk wilt gaan maken?

'Zoals gezegd wil ik mij op zowel jongeren als ouderen richten. Het is belangrijk ook ouderen mee te nemen in de steeds veranderende verkeerssituaties. Ik zou er overigens voorstander van zijn als mensen in het verkeer worden afgerekend op hun totaalgedrag en niet op een momentopname bij een flitspaal.'

Nieuwe mogelijkheden bieden **nieuwe kansen**

door Margreet Müller, Linda Plaizier en Rien Visser

In juni zijn er twee Infodagen door het ROV-ZH gehouden. De eerste Infodag vond plaats op 8 juni in gebouw Flora te Boskoop, de tweede op 21 juni in theater Kunstmin te Dordrecht. Het thema van beide dagen was Innovatie. Interactiviteit en ICT-gebruik stonden hoog in het vaandel. De hele dag een twitterstream in de zaal en beeldverbindingen met Limburg, Zoeterwoude en de wijk Oud-Krispijn in Dordrecht... Het waren onderdelen van het programma die het ROV-ZH nog niet eerder heeft ingezet. Het onderdeel *Natuurlijk Sturen* liet zien wat interactief omgaan met belanghebbenden kan opleveren.

Aandacht in de zaal, onder meer voor Henk van Blerck

De dagvoorzitters waren Rinus Houtman, burgemeester van Nieuw-Lekkerland, en Hans Vergeer, hoofd van het ROV-ZH. De gehele dag werd op één van de muren een twitterstream geprojecteerd waarop alle berichten verschenen met **#rovzh**. Er werd druk getwitterd. Op 8 juni stond er tijdens de lunch een aantal scootmobielen klaar om te proberen. Ook was er een competitie wie de snelste tijd kon 'scoren' bij de reactietester. Het programma was voor beide dagen nagenoeg hetzelfde

Natuurlijk sturen

Na het welkomstwoord werd begonnen met *Natuurlijk sturen: over heulen, heggen en hovelingen*. 'Natuurlijk Sturen' houdt in: bij de inrichting van wegen op een andere manier naar de weg kijken, vooral vanuit de omgeving en de geschiedenis.

Wim Hauptmeijer (van Hauptmeijer Verkeer) en Henk van Blerck (van Bureau Schokland) lieten ons een kijkje nemen in de Alblasserwaard. Hoewel *Natuurlijk Sturen* vooralsnog toegepast wordt in landelijk gebied, werd eveneens stilgestaan bij de mogelijkheden om ook in stedelijk gebied dit principe toe te passen. Na de presentaties werd er een workshop gehouden. De aanwezigen werden verdeeld over een vijftal kleine groepen die met behulp van een bouwdoos met *Natuurlijk Sturen* aan de slag gingen. Na een uur werd de workshop beëindigd met per groep een korte conclusie, die af en toe uitliep op een discussie.

Zapservice

De zapservice bestond uit een reeks (soms heel) korte filmpjes en presentaties. Hierin kwamen onder anderen

De nog onmisbare draden

Paul Hom en Nico Perk van de Motorrijders Actie Groep aan het woord. In hun presentaties lieten zij door de ogen van motorrijders zien tegen welke gevaarlijke situaties motorrijders aanlopen. Andere onderwerpen die de revue passeerden, waren het alcoholslot en het snelheidsslot in auto's: hoe werkt het en wat zijn de ervaringen.

In het tweede deel van de zapservice kwamen wederom vele korte filmpjes en presentaties aan de orde, onder andere over een lesprogramma voor de allerkleinsten door Marcel Tjin van Greenlight Company, de problematiek rondom de Dode Hoek bij vrachtwagens en de gevolgen daarvan door Raoul van Noort en Michael van Noort van bureau Raned, en een film van TeamAlert met een toelichting van Elize van Berkel en Henk Schravenmade.

bij een pas voltooid 'kinderkruispunt'. Hoofdrolspelers waren daar de personen die in deze wijk hard werken aan de verbetering van de verkeersveiligheid: wijkagent Jan Peter de Vreede, Angelique Baars, adjunct-directeur van de Pius X basisschool, tevens schoolcontactpersoon verkeer, en Martine Bossers, Kees van Tienhoven en Robert Kraak van de gemeente Dordrecht.

ROV Limburg

Er was tevens een beeldverbinding met Jeroen Duijsens van het ROV Limburg die vanuit Maastricht een bijdrage leverde over een interactief project in de gemeente Landgraaf.

Dagvoorzitter Rinus Houtman en (via skype) Jeroen Duijsens vanuit Limburg

Veilige schoolomgeving

Basisschool Klaverweide in Zoeterwoude

Op 8 juni vertrokken Hans Vergeer en Linda Plaizier van het ROV-ZH tijdens de lunch naar Zoeterwoude voor een opname bij een verkeersonveilige situatie bij de basisschool Klaverweide. Daarbij werden Sander Meijer, directeur van de school, Cynthia van der Sloos, verkeersleerkracht, Astrid van der Heide, verkeersouder, Nick Sukul en Myriam van Dijk van de gemeente en wijkagent Ruud Gijbels door Hans Vergeer geïnterviewd. Via een beeldverbinding met de locatie in Boskoop konden vragen vanuit de zaal direct in het 'veld' worden beantwoord.

Herstructureringswijk Oud-Krispijn in Dordrecht

Op 21 juni werd het interview door Rien Visser van het ROV-ZH gehouden in de wijk Oud-Krispijn in Dordrecht,

Gesprekscaroussel

Het laatste onderdeel van de dag was een gesprekscaroussel met TeamAlert, Raned, Greenlight Company en het ROV-ZH. Dit ging om 16.00 uur over in een gezellige borrel.

Het waren intensieve en geslaagde dagen, mede door de grote betrokkenheid van de deelnemers. Deze betrokkenheid bleek uit de vele discussies, die bij alle onderwerpen al snel op gang kwamen.

Voor meer foto's en een filmimpressie zie website: www.rovzh.nl

Geslaagde open dag verkeersunit

door Rien Visser

Op zaterdag 18 juni 2011 hield de verkeersunit van politie Zuid-Holland Zuid een open dag in Hardinxveld-Giessendam. De politie is een belangrijke partij op het gebied van verkeersveiligheid, maar zeker niet de enige. Op deze dag waren er op uitnodiging van de politie veel partijen aanwezig die ook op de een of de andere manier met verkeersveiligheid te maken hebben. Verkeersveiligheid is een zaak van integrale samenwerking.

Gespot: zeer jong talent

Toen er voor 18 juni 2011 bij het nieuwe onderkomen van de Verkeersunit Zuid-Holland Zuid een *DriveXperiencedag* gepland was voor jonge automobilisten, was dit voor Herman Buijk, verkeerscoördinator bij de politie, een mooie kans om hier iets meer van te maken. Mede door zijn inspanningen kon een groots opgezette open dag georganiseerd worden. Er zijn tussen de 2.500 en 3.000 bezoekers geweest.

Wat liet de Unit Verkeer zien?

Politie mensen van de Unit Verkeer waren op deze dag paraat om een ruime inkijk in hun werk te geven. Er was gelegenheid voor een blik achter de schermen van de politie. De alcoholbus was te zien evenals de nieuwe 'sniffer'. Met dit apparaat is sneller dan tot nu toe te bepalen of iemand alcohol gedronken heeft. Dit apparaat ruikt de alcohol. Op het gebied van snelheidsmeting waren er de mobiele radarapparatuur, de lasergun, de nieuwe radarauto's en de 'Wegmisbruikersvoertuigen' die de politie gebruikt om verkeersovertredingen op te sporen.

Wie deden er nog meer mee?

Regionale bergingsbedrijven gaven een spectaculaire demonstratie van het bergen van een gekantelde vrachtwagen met behulp van luchtkussens. Verkeersschool Nederveen uit Hardinxveld-Giessendam gaf uitleg over de *Dode Hoek bij Vrachtauto's*. Verder

kregen bezoekers informatie van Rijkswaterstaat over het multidisciplinair optreden bij ongevallen op de (auto) snelwegen. Bij Veilig Verkeer Nederland en het Regionaal Ondersteuningsbureau Verkeersveiligheid Zuid-Holland werd informatie verschaft over diverse onderwerpen op het gebied van verkeer en konden bezoekers een reactietest doen.

Medewerkers van de Verkeersinformatiedienst vertelden hoe verkeersinformatie tot stand komt en wat *dynamisch verkeersmanagement* is. Veel bezoekers ervoeren hoe het is om in een gekantelde auto te zitten en hoe je hier weer veilig uit kunt komen.

Bijeenkomst jonge automobilisten

De straat voor het politiebureau was die dag gesloten voor het doorgaand verkeer. De straat werd gebruikt om een mobiele slipbaan uit te leggen. Hierop mocht eerst wethouder Boerman van Hardinxveld-Giessendam laten zien hoe lang zijn remweg is en daarna alle jonge deelnemers, bestuurders van 18 tot 24 jaar die tussen drie maanden en twee jaar geleden hun rijbewijs hebben gekregen. Een deel van de dag bestond uit een discussieprogramma over het gebruik van alcohol en drugs. Verder konden ze in kleine groepjes onder leiding van een coach laten zien hoe goed ze zijn als autorijder en onderling aangeven welke punten misschien nog te verbeteren zijn. Er deden ongeveer dertig jongeren aan mee.

Met een politiemotor op de foto

Bij de stand van de Regionale Verkeersondersteuning werd uitleg gegeven hoe ernstige ongevallen worden onderzocht met de speciaal daarvoor beschikbare technieken. Tevens was het voor de kinderen mogelijk om op een politiemotor op de foto te gaan. Als ze hun e-mailadres opgaven kregen ze de foto later thuis gestuurd.

Ondanks de soms hevige regen en storm was het een zeer geslaagde dag met veel bezoekers, die hebben kunnen zien dat de politie dichtbij de mensen wil staan.

Deelnemers aan de open dag

Bergingsbedrijf De Heer
Verkeersschool Nederveen
ROV-ZH
Verkeersinformatiedienst
Veilig Verkeer Nederland
Rijkswaterstaat

De Verkeerskalender 2011-2012

door Ada Aalbrecht

In augustus zijn de groepen 1 tot en met 4 van de basisscholen in Zuid-Holland en een aantal andere provincies weer verblijd met de SCHOOL op SEEF Verkeerskalender. Het is alweer de twaalfde editie en het product is nog verder verbeterd.

Het goede behouden

Net zoals de eerdere edities is de verkeerskalender een groot knieboek met kleurige vertelplaten, verhalen, bespreekpunten, verwijzingen naar praktische lessen en naar lessen voor het digitale schoolbord op www.schoolopseef.nl.

Belangrijkste nieuwigheden...

Twee belangrijke inhoudelijke onderdelen zijn aan de kalender toegevoegd: Er zijn nu tips voor leerkrachten en ouders toegevoegd over de ontwikkeling van jonge kinderen. Daarbij wordt steeds aangegeven wat dit betekent voor verkeersdeelname.

Een tweede inhoudelijke aanvulling is te vinden in werkbladen: in de kalender zijn voor elke maand twee werkbladen gevoegd die verschillen in niveau. De gemiddelde leerling in groep 1 vraagt immers om een heel ander soort verwerkingsopdrachten dan die in groep 4.

Voor wat betreft de vormgeving is deze keer aansluiting gezocht bij de website, zodat het gedrukte én het digitale product een herkenbaar geheel zijn.

en een beetje teruggrijpen op wat eerst was

Voor deze verkeerskalender is de allereerste tekenaar opnieuw benaderd, en dat betekent vooral: meer grappen in de platen.

Kijk zelf eens op www.schoolopseef.nl/verkeersplaten, en laat ons eens weten wat u ervan vindt!

De Labelteller telt door...

door Ada Aalbrecht

De commissie heeft in augustus weer vier verkeersveiligheidslabels toegekend:

Da Costaschool	Bodegraven
Mr. J.J.L. van der Bruggenschool*	Katwijk aan Zee
OBS De Knotwilg*	Papendrecht
OBS Willemschool	Westland

De met een * gemarkeerde scholen zijn voor de tweede keer gelabeld.

Het totale aantal gelabelde scholen komt hiermee op 49.

ERRATUM:

In de vorige editie van dit Magazine stond een onjuiste naam vermeld bij de Regionale Projectgroep Verkeersveiligheid (RPV) met het hoogst aantal labelscholen. De RPV met de meeste labelscholen (19 in totaal) is **RPV Drechtsteden**.

Over heulen, heggen en hovelingen

door Wim Hauptmeijer*

Geen drempels of plateaus, maar 'natuurlijk sturen'. Landschappelijke elementen als heulen, heggen en hovelingen vormden het uitdagende gereedschap tijdens een workshop voor de deelnemers aan de Innovatiedagen die het ROV-ZH op 8 en 21 juni 2011 organiseerde. Al doende besprak men de maatschappelijke, landschappelijke en historische betekenis van de plattelandsweg en kwam men er achter wat dat dan wel was: zo'n heul of een hoveling.

Men maakte in groepen een schetsontwerp voor de (her)inrichting van een plattelandsweg. Landschapsarchitect Henk van Blerck en verkeerskundige Wim Hauptmeijer zetten de groepen aan het werk met een inrichtingsplan voor alle wegen in de Alblasserwaard of Vijfheerenlanden. Toen zij dit plan onlangs opstelden voor het Waterschap Rivierenland, hebben ze het in de vorm gegoten van een catalogus met bouwdoos. Zo werd het plan interactief. De bouwdoos is ook ingezet tijdens de Innovatiedagen van het ROV-ZH. Het geeft richting op basis van een landschappelijk-verkeerskundige visie, maar biedt ook ruimte voor inbreng van allerlei deskundigen en betrokkenen.

Aansluiten bij het landschap

Het landschap van de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden is benoemd tot Nationaal Landschap. Vanuit de streek heeft men het Waterschap gewaarschuwd dat een puur civieltechnische herinrichting van vaak historische wegen tot een onrustbarende afname van landschappelijke kwaliteit en het verlies van cultuurhistorische waarden leidt. In een gebied dat onderdeel uitmaakt van een Nationaal Landschap zou dat eigenlijk niet mogen. De aanwonenden zagen gebeuren dat de weg bij iedere renovatie een bredere plak asfalt werd. Rekening houden met cultuurhistorische relictten en natuurpareltjes schiet er maar al te vaak bij in. De breedte van de weg nodigt ook uit om met snelheden te rijden die vaak onverantwoord zijn. De plattelandswegen heten niet voor niets erftoegangswegen: ze lopen naar en langs erven.

Daar wordt gewerkt, maar ook gewoon door volwassenen en kinderen.

De plateaus, paaltjes en drempels die de laatste decennia aangebracht werden om de verkeersveiligheid te versterken zijn echter al te vaak ook weer een aanslag op cultuurhistorie en landschap. De plattelandsweg verloor steeds meer de aansluiting bij haar historische en sociale omgeving. Van verblijfsruimte werd het steeds meer een verkeersruimte.

Positieve ervaringen

Die waarschuwing heeft het Waterschap Rivierenland zich de afgelopen jaren ter harte genomen. Het Waterschap heeft immers een brede doelstelling als speler in de ontwikkeling van het landschap.

Zo is de afgelopen jaren in het kader van de verbetering van verharding van wegen op verschillende dijkvakken in de Alblasserwaard ervaring opgedaan met een weginrichting die een functioneel gebruik van de weg garandeert, de verkeersveiligheid vergroot én een versterking betekent van de historische en landschappelijke verankerings van de weg in zijn omgeving. Bij het opstellen van die inrichtingsplannen werden aanwonenden en andere betrokkenen actief betrokken. Hun kennis en inbreng bleken vaak essentieel om het plan te laten 'landen' in het gebied. Het maatschappelijk draagvlak werd versterkt en het plan werd met hun lokale kennis verfijnd.

Landschappelijk-verkeerskundige visie als basis

De ervaringen zijn zo positief dat het Waterschap deze aanpak structureel in het (groot) onderhoud van de wegen in de hele Alblasserwaard-Vijfheerenlanden zal gaan toepassen. Ter ondersteuning daarvan kregen Van Blerck en Hauptmeijer de opdracht een catalogus te ontwikkelen waarmee het Waterschap houvast heeft bij het toepassen van de aanpak.

Allereerst werd een typering van de verschillende wegen in de polders opgesteld. In die typering zijn landschappelijke en verkeerskundige inzichten met elkaar vervlochten tot een visie op de wegen en het landschap als geheel. Die visie werd vertaald naar een eigen karakteristiek en ontwerpgedachte per wegtype. Een ruilverkavelingsweg is immers heel wat anders dan een weg over een rivierdijk, of een oude kade.

Bij de opstelling van een inrichtingsplan voor een plattelandsweg is de inbreng van meerdere deskundigen belangrijk. Ook wil het Waterschap de aanwonenden blijven betrekken in de planvorming. Het plan moest dus behalve richting ook ruimte geven voor inbreng van meerdere mensen in het planproces. De catalogus is daarom uitgewerkt als een bouwdoos waarin per wegtype ontwerpvoorstellen op een toegankelijke wijze als bouwstenen worden aangeboden.

Bouwdoos plattelandswegen

Doel van deze catalogus is inspiratie, maar vooral ook concrete inrichtingsoplossingen te bieden bij het veiliger en aantrekkelijker maken van plattelandswegen. Het detailniveau van de bouwdoos is concreet.

De maatregelen kunnen vaak gezien worden als een alternatief voor puur verkeerstechnische maatregelen als plateaus en drempels. Bijvoorbeeld de restauratie van een heul. Dat was vroeger een plaats waar een vliet een kade kruiste. Daar werd het water uit de polder naar riviertjes als de Giessen en de Alblas geleid. Door de plek van de oude heul met een baan afwijkende verharding dwars op de weg aan te geven – eventueel zelfs met

aan beide kanten een witte leuning - werkt die plek als verkeersdrempel: even effectief, maar harmonisch deel van het landschap.

Ook kunnen landschappelijk georiënteerde maatregelen de verkeerstechnische maatregelen aanvullen. Een voorbeeld daarvan is een *hoveling*. Dat zijn bomen die vroeger op de achterkades van de polders bij een kavelttoerit werden geplaatst. In deze tijd kunnen daar ook bomen geplant worden. Die zorgen voor een versmalling van het wegbeeld, waardoor de meeste automobilisten het gaspedaal minder diep zullen indrukken.

Maatwerk in de workshops

De catalogus geeft door de karakterisering en ontwerpgedachte per wegtype een duidelijke sturing. Dit mag het nadenken echter niet vervangen, maar moet dat juist stimuleren en inspireren. Iedere plek is anders en vraagt om maatwerk zodat bijgedragen kan worden aan de herkenbaarheid van de structuur van het landschap. Standaardoplossingen zijn daarbij uit den boze. Nadenken over de eigenschappen en situatie van ieder specifiek wegvak blijft nodig. Tijdens de workshops op de Innovatiedagen deden de deelnemers ervaring op met deze aanpak. Elke groep heeft na de inleidende presentatie in een tijdsbestek van ca. een uur de bouwdoos actief toegepast. Men heeft samen het ontwerpproces doorlopen om tot de contouren van een inrichtingsplan voor een bepaald wegvak te komen. Op een creatieve wijze werden bodem, beplanting, water, cultuurhistorie en soms archeologie gebruikt om tot een veilige en aantrekkelijke inrichting van een weg te komen. Men was het erover eens dat de methode stevig sturing geeft, maar toch ook ruimte laat voor de participanten om de eigen inbreng een plek te geven. Dat zal de plattelandswegen zeker ten goed komen!

* Wim Hauptmeijer is verkeerskundige

Fietsersbond helpt ouderen weer in het zadel

door Coby Nypels

Krijgt de Fietsersbond de Zuid-Hollandse senioren weer veilig op de fiets? Dat is het beoogde doel van de pilot *Veilig en gezond blijven fietsen*, die de bond 15 juli in Alphen aan den Rijn organiseerde. De Fietsersbond richt zich niet uitsluitend op ouderen. De Fietsersschool, die in 2007 werd opgericht met steun van het Ministerie van V&W, wil 'veilig fietsgedrag aanleren en bevorderen voor alle doelgroepen die daar behoefte aan hebben'. Relatief veel ouderen zijn betrokken bij fietsongevallen, vandaar de speciale aandacht.

Marina van Dijk van de Fietsersbond is projectmedewerker van de Fietsersschool en was nauw betrokken bij de dag in Alphen, waarin de gemeente, het ROV-ZH en de Fietsersbond samenwerkten. De dag werd deels bekostigd door het ROV-ZH (70%) en deels door de gemeente (30%). De Fietsersbond verzorgde de organisatie en leverde de docenten. Deze fietsdocenten zijn vrijwilligers die door de Fietsersbond worden opgeleid. Ze zijn inmiddels (bijna) overal in het land werkzaam en geven fietslessen aan groepen, maar ook individueel.

Inzicht in eigen verkeersvaardigheden

Marina van Dijk: 'We hebben dit project al diverse keren in andere provincies gedaan. Dit was de eerste keer in Zuid-Holland. Doel van de Fietsdag is: het vergroten van het inzicht in de eigen fiets- en verkeersvaardigheden en het aanbieden van mogelijkheden deze vaardigheid te vergroten. Zodoende draagt de fietsvaardigheid bij aan het verkleinen van de ongevalkans, zodat de oudere fietser langer en met plezier aan het verkeer kan deelnemen. Als regel maakt de gemeente een selectie van haar inwoners van 60 jaar en ouder welke een uitnodiging krijgen voor de Fietsinformatiedag. Opmerkelijk is dat we in Alphen vrij weinig respons kregen (18 aanmeldingen op 1.000 uitnodigingen). Voor de komende Fietsdag

in Spijkenisse hebben we al meer dan 200 belangstellenden!'

De Fietsinformatiedag volgt steeds een vast programma. 's Ochtends bij binnenkomst wordt de deelnemers gevraagd een kleine vragenlijst in te vullen over hun 'verkeerskennis'. Dan worden er verkeersregels opgehaald door middel van een verkeersquiz.

Vervolgens wordt de groep opgedeeld in vier werkgroepjes, die gaan circuleren langs audicien, opticien, fietsenmaker en beweegdocent.

De fietsenmaker voert een korte check van de fiets uit en geeft tips om de fiets nog veiliger en comfortabeler te maken. Vaak kunnen kleine problemen al worden opgelost door het zadel wat lager te zetten. Ook kan er – als daar behoefte aan blijkt – informatie worden gegeven over e-bikes. Dat zijn fietsen met trapondersteuning, die met dezelfde inspanning al snel 25 km per uur gaan. Het is dus belangrijk dat de e-biker z'n fiets goed onder controle heeft.

De beweegdocent geeft fietsgymnastiek, simpele oefeningen om spieren en gewrichten los te maken waardoor het fietsen gemakkelijker wordt. Deze motorische vaardigheden, zoals evenwicht bewaren, omkijken en hand

uitsteken kunnen ook thuis gedaan worden. Hierdoor wordt het op- en afstappen en achteromkijken zonder dat het stuur meegaat een stuk eenvoudiger.

De slalom en de noodstop

Na de lunch wordt er op het terrein een klein oefenparcours uitgezet waar de deelnemers hun vaardigheden in het rondjes rijden, wegrijden, uitwijkmanoeuvres en slalommen kunnen toetsen. Ook de noodstop komt aan de orde.

Vervolgens wordt er een praktijkrit door middel van fietstocht door de omgeving gemaakt van zo'n 6 km. Marina van Dijk: 'Daarbij komen we langs lastige verkeerspunten. Die worden ter plekke, of na afloop van de rit, besproken. Wat zijn de problemen op zo'n plek? Hoe kun je daar op een veilige manier mee omgaan? Weer terug volgt er dan een discussie met politie, verkeersambtenaren en de wethouder, waar specifieke vragen aan de orde kunnen komen.

In Alphen was er bijvoorbeeld veel discussie over de rotondes. Daarvan liggen er flink wat in de gemeente. Op een aantal daarvan heeft de fietser voorrang, op andere niet. Veel ouderen vinden dat verwarrend.'

Terugkoppeling naar de gemeente

Na afloop van de dag werden de deelnemers weer geënquêteerd om te zien wat het hen heeft 'opgeleverd'. Marina van Dijk: 'De mensen waren enthousiast, men had het als een heel prettige dag ervaren. Mensen geven aan dat ze zich graag willen verbeteren, zich zekerder voelen.'

30% meldde de eigen verkeerskennis te laag te hebben ingeschat, 62% zat goed en 8% te hoog. Op de vraag of de dag de verkeerskennis had vergroot, antwoordde 77% bevestigend.

Een bijkomend voordeel is dat lastige verkeerssituaties duidelijk worden. Dit wordt teruggekoppeld naar de gemeente die er actie op kan ondernemen. Van de deelnemers gaf 58% aan meer te gaan fietsen, omdat ze zich nu zekerder in het verkeer voelen.'

Meer op stapel

Alphen aan den Rijn was de eerste pilot in 2011 Zuid-Holland, en opdrachtgever ROV-ZH kijkt geïnteresseerd en kritisch mee bij de pilot. Bas van Toledo: 'Vanzelfsprekend zien we er op toe dat alles wat daar is geleerd, wordt meegenomen bij volgende uitvoeringen en in de evaluatie van het project als geheel.'

Het aantal aanmeldingen in Spijkenisse overtreft de stoutste verwachtingen: Meer dan 200 mensen hebben zich al aangemeld. Voor de gemeente Spijkenisse, stadsregio Rotterdam, Fietsersbond en ROV-ZH een goede reden om in totaal maar liefst vijf fietsdagen te organiseren: 22, 27, en 29 september en 6 en 13 oktober. Andere locaties en data zijn: De Waard (9 september), Westland (26 september) en Papendrecht (28 september)''.

Inlichtingen over de Fietsinformatiedagen voor ouderen op de website van de Fietsersbond, www.fietsersbond.nl, via fietschool@fietsersbond.nl of 030 29 18 171 en bij het ROV, www.rovzh.nl

De politie fietste mee

Rien Fluit (Politie Hollands Midden) woonde de dag op verzoek van de Fietsersbond gedeeltelijk bij. Hij keek ernaar door 'politieogen' en had de volgende ervaringen en tips:

'De fietsdag is een lofwaardig initiatief van de Fietsersbond. Het betrof in Alphen aan den Rijn een eerste Zuid-Hollandse pilot. Met aandacht voor een aantal verbeterpunten is het project zeker de moeite waard om verder 'uitgerold' te worden.

Allereerst: de deelnemers hebben een heel gezellige dag gehad. Het fietsende gezelschap was nogal heterogeen. Er waren ouderen bij die dagelijks op de fiets zitten, lange tochten maken en hun hand niet omdraaien

voor zo'n uurtje rijden. Maar er waren ook deelnemers die jarenlang niet hadden gefietst, soms met specifieke beperkingen kampten en zich daardoor onzeker voelden. Het is heel belangrijk aan dergelijke deelnemers extra aandacht te besteden. Juist als bepaalde handelingen of oefeningen niet 'vanzelf' gaan, is het nodig de deelnemers gericht op weg te helpen. Dit onderwerp moet hoge prioriteit krijgen in de opleiding van de begeleiders, met als centrale vraag: wat moeten deelnemers weten en kunnen om zich veilig te gedragen in het verkeer?

Ook technische zaken (bijvoorbeeld nut en gebruik van de versnelling) horen in de Fietsinformatiedag thuis.'

Ik val op

door Corine Zuidgeest

Op maandag 20 oktober (week 42) start de nieuwe Fietsverlichtings campagne. Doel van de campagne is fietsers te stimuleren over werkende fietsverlichting te beschikken en deze ook daadwerkelijk te gebruiken in het donker en bij weersomstandigheden met beperkt zicht. De primaire doelgroep hierbij is jonge fietsers (13-25 jaar) omdat deze groep veel in het donker fietst en in vergelijking met andere groepen in het gewenste gedrag achter blijft. Communicatiedoel is dus om het gedrag van de doelgroep te beïnvloeden met middelen die veel meer in hun eigen belevingswereld zitten. Maar ook door het uitvoeren van ludieke acties waardoor fietsverlichting makkelijk voorhanden is. Inzet is om het interesse niveau zo te verhogen dat fietsverlichting een onderwerp wordt waar men meer bij stil staat en waar men wat meer moeite voor wil doen. Het is tenslotte voor de eigen veiligheid. De campagne wordt gevoerd met borden en posters in steden en regio's, advertenties in dag/weekbladen, banners op internet en inzet van spots. Voor de regelgeving rondom fietsverlichting, lespakket, agenda waarin alle samenwerkende partijen acties presenteren en de partnerpagina waar de samenwerkende partners een podium hebben, zie www.ikvalop.nl.

Verder is er een aparte folder beschikbaar met de tips voor fietsers. De folder is via rovinfo@pzh.nl te bestellen of te downloaden via www.rovzh.nl

Volg ons op Twitter en LinkedIn:

@rovzuidholland

@schoolopseef

Groep "Verkeersveiligheid Zuid-Holland"

Bon voor gratis **ROV** MAGAZINE

Wilt u voortaan regelmatig ROV Magazine ontvangen? Stuur dan een e-mail naar rovinfo@pzh.nl of vul de bon in en stuur deze in een voldoende gefrankeerde enveloppe naar:
ROV Zuid-Holland, Engelandlaan 172, 2711 DW Zoetermeer

Naam: _____

Organisatie + functie: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Plaats: _____

e-mail: _____